

Ti Panagdengngeg ket mabalin nga agbaliw ti panaglabas ti panawen

Ti anakmo ket mabalin a makasapul ti pannaka-eksamen ti panagdengngegna ti mamindua a daras ti makatawen inggana ti agtawen ti 3 no addaan ti:

- Impeksion idi naiyanak (German Measles, Toxoplasmosis, Cytomegalovirus)
- Impeksion kalpasan ti pannakaiyanak (Meningitis)
- Nababa a timbang idi naiyanak (1500 gramo wenno nakurkurang)
- Jaundice a kinasapulan ti pannakaisalin ti dara
- Sabali a porma ti ulo wenno rupa (bunggi wenno pisi a dawat-dawat (palate)
- Narigat a panaganges idi naiyanak
- Dangran ti ulo
- Agas a mabalin a nakaperdi ti lapayag
- Dua wenno nasursurok nga aldaw a panagyan iti "neonatal intensive care unit"
- Pakasaritaan ti pamilya iti permanente wenno agtultuloy a pannakapukaw ti panagdengngeg

Para ti ad-adu pay nga impormasyon awagan ti:

Hawaii Keiki Information Services System (H-KISS) information and referral line

H-KISS Oahu
973-9633
(Voice &TDD)

wenno

H-KISS Neighbor
594-0066
Libre nga awag:
1-800-235-5477
(Voice &TDD)

Linda Lingle, Gobernador (Governor)
Chiyome Leinaala Fukino, M.D., Direktor ng Salun-at
(Director of Health)

Ti Hawaii Department of Health ket mangted ti wagas kadagiti aktibidades nga awan ti pannakainaig ti puli, kolor, wenno nagtaudan a pagilyan. (a pakairamanan ti nakaisigudan a sarita), edad, seks, relihion, wenno disabilidad. No adda ti problema agsurat wenno awagan ti Affirmative Action Officer sa Box 3378, Honolulu, HI 96801-3378 sa (808) 586-4616 (voice/tty) ti uneg ti 180 nga aldaw.

Parte ti proyekto H61 MC 00038 ket tultulogan ti Maternal Child Health Bureau (Title V, Social Security Act), Health Resources and Services Administration, Department of Health and Human Services

Rev. 10/04 (Language: Ilocano) ; Phone Number Updated 12/06

TI NASAYAAT A PANAGDENGNGEG KET MAKATULONG TI UBING TI PANAGADALNA NGA AGSAO

Ti pannaka-eksamen ti panagdengngeg ket mabalin a maaramid ti aniaman a panawen

NEWBORN HEARING SCREENING PROGRAM

Early Intervention Section
Hawaii Department of Health

Makasursuro Kadi nga Agpatang ti Anakyo

Ti kadi anakyo ket . . .

Kaiyanak ingga 3 a bulan

- Makigkigtot ti napigsa nga uni (6 a pie ti kaadayo)
- Agririaw
- Maay-ayo ti boses ti inana

3 ingga 6 a bulan

- Agtaliaw no adda naisangsangayan nga uni (uni ti ay-ayam)
- Agaramid ti uni a kas (ooh, ba-ba, ma-ma)
- Tumaliaw ken agisem no mangngegna ti naganna

6 ingga 9 a bulan

- Agdengngeg ti tokar wenno kanta
- Agtulad ti sao ken saan a sao
- Makaawat ti “saan” ken “bye-bye”

9 ingga 12 a bulan

- Iling-i na ti ulona ti paggapuan ti uni
- Tuladenna ti uni babaen ti panagpatang na nga saan a maaw-awatan
b,m,p,d,t,n,k,w,f,v,th,s,l
- Maisaona ti “mama” wenno “dada” nga addaan rikna

12 ingga 18 a bulan

- Itudona dagiti parte ti bagi, tao, ken abalbalay
- Saan a panangbalikas ti maudi ken umuna a letra ti sao (“usa” kas iti “pusa”)
- Makaawat ti 50-75 nga sao

18 ingga 24 a bulan

- Makaawaten ti 300 nga sao
- Usarena ti mga 50 nga sao nga ammonan
- Tungpalenna dagiti simple nga mandar

24 ingga 36 a bulan

- Makasursuro ti baro a sao ti tunggal aldaw
- Makaaramid ti mga kagudua ti uni a parte ti pagsasao
- Agsaludsod ken sumungbat kadagiti saludsod (kas ti ania ken apay)

Ti nagnangruna a tawen tapno makasursuro nga agpatang ken ti pagsasao ket ti umuna a 3 a tawen ti panagbiag

Kasapulan dagiti tagibi ti nasayaat a panagdengngeg tapno nadaras ti pannakasursuroda ti pagsasao kabayatan dagitoy a tawen.

Tulongam ti anakmo a makaadal nga agdengngeg

Kedngan ti ariwawa ti aglawlaw babaen ti panangpatay ti nauni a bambanag ti balay a kas ti “air condition” ken , radyo wenno bentilador. Usaren ti kaulimekan a kuarto ti balay a para ti tagibim tapno ti kasta ket makapagpatang kayo.

Suroten ti pagduyosan ti anakmo

Pagpatanganyo no ania ti kitkitaenna ti anakmo ken no ania ti araramidenna. Bay-am ti anakmo nga mangidaulo ti kanito ti panagay-ayam.

No agpatangka, **agtugawka ti sanguanan ti anakmo** tapno makitana ti langa ti rupam. Agtugawka ti abay ti nasaysaya-at a makangngeg a lapayagna.

Agsaoka ti **kalkalainganna a kapigsa** (saan a unay a napigsa wenno nakapsut). Natural laeng ti panagsaom.

Tuladem ti anakmo. Magusgustuan dagiti ubbing a denggen no tuladtuladem ti panagsaoda, lpangpangrunam dagiti uni a kas (a, e, i, o, u) kabayatan ti panangisaom ti maysa wenno dua a sarita.

Tulongam ti anakmo nga dumngeg ti bosesmo. Agsao ka ti **nadumaduma a tono, kapigsa, ken tebbag.** Ulit-ulitem ti adu a daras.

Dayawem ti anakmo no aggandat nga agiyebkas! Agpalakpakka no agdengdengngeg ti anakmo wenno sumungsungbat iti uni (kas ti panagsardengna nga aggaraw, kumita kenka, panangitudona ti maysa a banag, panangtuladna ti uni, wenno panagbaliw ti posisyon ti bagina).